

SÄKERHETS- OCH INTEGRITETSSKYDDSNÄMNDEN

Information om Säkerhets- och integritetsskyddsnämnden samt dess tillsyn på eget initiativ och kontroller på begäran av enskilda personer

Säkerhets- och integritetsskyddsnämnden är sedan den 1 januari 2008 en statlig myndighet som utövar oberoende tillsyn och som har beslutats av riksdagen genom lagen (2007:980) om tillsyn över viss brottsbekämpande verksamhet.

Nämndens ledamöter

Säkerhets- och integritetsskyddsnämnden har högst tio ledamöter som utses av regeringen för en bestämd tid, högst fyra år. Ledamöterna ska med hänsyn till omdömesförmåga, självständighet, laglydnad och övriga omständigheter vara lämpliga för uppdraget. Ordföranden och vice ordföranden ska vara eller ha varit ordinarie domare eller ha annan motsvarande juridisk erfarenhet. Övriga ledamöter ska utses bland sådana personer som har föreslagits av partigrupperna i riksdagen.

Säkerhets- och integritetsskyddsnämndens ledamöter är:

- F.d. lagmannen Sigurd Heuman, ordförande
- F.d. kammarrättslagmannen Susanne Nylund, vice ordförande
- F.d. riksdagsledamoten Linnéa Darell (nominerad av Folkpartiet liberalerna)
- Riksdagsledamoten Susanne Eberstein (nominerad av Socialdemokraterna)
- F.d. riksdagsledamoten Ulf Grape (nominerad av Moderata samlingspartiet)
- Ledamoten i KDs partistyrrelse Leif Hallberg (nominerad av Kristdemokraterna)
- F.d. riksdagsledamoten Berit Jóhannesson (nominerad av Vänsterpartiet)
- Avdelningschefen Alf Karlsson (nominerad av Miljöpartiet de gröna)
- Pressekreteraren Eric Myrin (nominerad av Sverigedemokraterna)
- F.d. riksdagsledamoten Stefan Törnberg (nominerad av Centerpartiet)

Nämndens inspektioner och andra undersökningar

Genom inspektioner och andra undersökningar utövar Säkerhets- och integritetsskyddsnämnden på eget initiativ tillsyn över användning av hemliga tvångsmedel och kvalificerade skyddsidentiteter och med sådan användning sammanhängande verksamhet.

De hemliga tvångsmedel som enligt lag får användas i brottsbekämpande verksamhet är postkontroll, hemlig teleavlyssning, hemlig teleövervakning, hemlig kameraövervakning och hemlig rumsavlyssning. Med kvalificerade skyddsidentiteter avses användning av sådana skyddsidentiteter – dvs. täckidentiteter – som enligt lagen (2006:939) om kvalificerade skyddsidentiteter får skapas för viss personal inom Säkerhetspolisen och den öppna polisen.

Säkerhets- och integritetsskyddsnämnden utövar även tillsyn över Säkerhetspolisens behandling av uppgifter enligt polisdatalagen (1998:622). Denna tillsyn sker särskilt med avseende på behandling av känsliga personuppgifter. Med detta avses att uppgifter om en person inte får behandlas enbart på grund av vad som är känt om personens ras eller etniska ursprung, politiska åsikter, religiösa eller filosofiska övertygelse, medlemskap i fackförening, hälsa eller sexuella läggning. Om uppgifter om en person behandlas på annan grund får dock uppgifterna kompletteras med sådana känsliga personuppgifter om det är oundgängligen nödvändigt för syftet med behandlingen.

Säkerhets- och integritetsskyddsnämndens tillsyn syftar särskilt till att säkerställa att den verksamhet som tillsynen omfattar bedrivs i enlighet med lag eller annan författning. Nämnden får uttala sig om konstaterade förhållanden och sin uppfattning om behov av förändringar i den verksamhet tillsynen avser och ska verka för att brister i lag eller annan författning avhjälpas.

Säkerhets- och integritetsskyddsnämnden har för sina undersökningar rätt att av de myndigheter som omfattas av tillsynen få de uppgifter och det biträde som nämnden begär. Även domstolar och myndigheter som inte omfattas av tillsynen är skyldiga att lämna nämnden de uppgifter som den begär. Gentemot nämnden gäller ingen sekretess utan nämnden har full rätt till insyn i diaries, register och andra databaser och arkiv. Sekretess gäller dock hos nämnden för

uppgifter som den har tagit emot av domstolar och myndigheter i samma omfattning som sekretess gäller hos domstolarna och myndigheterna.

Även uppgifter som Säkerhets- och integritetsskyddsnämnden tar emot av enskilda kan omfattas av sekretess. Rör uppgiften den enskilde själv eller någon honom eller henne närstående eller annan enskild, ska den sekretess gälla som skulle ha gällt hos den myndighet som ärendet får anses avse. I övrigt gäller sekretess för uppgifter som nämnden får från enskilda i den mån det kan antas att riket skulle lida betydande men eller att verksamhet för att förebygga eller beivra brott allvarligt skulle skadas om uppgiften röjs.

Nämndens kontroller på begäran av enskilda personer

Utöver sin tillsyn på eget initiativ är Säkerhets- och integritetsskyddsnämnden skyldig att på begäran av en enskild person kontrollera om han eller hon har utsatts för brottsbekämpande myndigheters användning av hemliga tvångsmedel eller varit föremål för Säkerhetspolisens personuppgiftsbehandling och om användningen av sådana tvångsmedel och därmed sammanhängande verksamhet eller behandling av personuppgifter har skett i enlighet med lag eller annan författning.

Syftet med den kontroll som en enskild person begär av Säkerhets- och integritetsskyddsnämnden ska således vara att få utrett om förekommande tvångsmedelsanvändning eller personuppgiftsbehandling har varit lagligen grundad. Vill en enskild person begära ut handlingar eller andra uppgifter om huruvida han eller hon är eller har varit föremål för tvångsmedelsanvändning ska han eller hon göra detta främst hos de brottsbekämpande myndigheter eller arkiv som är aktuella. Vill en enskild person begära ut handlingar eller andra uppgifter om huruvida han eller hon har varit utsatt för Säkerhetspolisens personuppgiftsbehandling ska han eller hon begära detta hos Säkerhetspolisen eller Riksarkivet.

Rätten att begära en kontroll av om förekommande hemlig tvångsmedelsanvändning eller Säkerhetspolisens personuppgiftsbehandling har varit lagenlig tillkommer alla enskilda personer. Oavsett medborgarskap kan fysiska personer begära en kontroll. Även juridiska personer, t.ex. svenska eller utländska aktiebolag, kan begära en kontroll. Kontrollen kan på den enskildes begäran omfatta även förhållanden före det att nämnden inrättades den 1 januari 2008.

Den kontroll som Säkerhets- och integritetsskyddsnämnden företar sker inom ramen för vad en enskild person har begärt. I den mån en enskild persons

begäran är av ett allmänt slag, utan angivande av några närmare omständigheter, så kan nämndens kontroll vanligen inte avse annat än Säkerhetspolisens register och andra centralt tillgängliga register och databaser. För att det ska vara möjligt för nämnden att utföra kontroller därutöver krävs vanligen att den enskilde anger vilka adresser, telefonnummer eller platser eller andra motsvarande uppgifter som nämndens kontroll ska omfatta och vilken tidsperiod som avses. Nämndens möjlighet att utföra kontroller avseende förfluten tid är begränsad eftersom de uppgifter som nämnden ska kontrollera vanligen ska gallras efter viss tid. Eftersom tidpunkterna för detta varierar går det inte att säga exakt hur lång tid tillbaka som nämndens kontroller kan sträcka sig.

När Säkerhets- och integritetsskyddsnämnden har utfört sin kontroll ska nämnden underrätta den enskilde personen om detta. Däremot kan Säkerhets- och integritetsskyddsnämnden på grund av gällande sekretessregler normalt inte lämna upplysningar om huruvida en enskild person har eller inte har utsatts för hemliga tvångsmedel av någon brottsbekämpande myndighet eller för personuppgiftsbehandling av Säkerhetspolisen. Det beror på att det inte ska vara möjligt för enskilda att ta reda på om polisen eller annan brottsbekämpande myndighet utreder om de är inblandade i brottslig verksamhet.

Skulle Säkerhets- och integritetsskyddsnämnden emellertid vid sin kontroll finna att någon brottsbekämpande myndighet i strid med gällande författningar har använt hemliga tvångsmedel eller att Säkerhetspolisen i strid med gällande författningar har behandlat personuppgifter ska den person som har begärt kontrollen underrättas även om detta. Nämnden är då också skyldig att efter omständigheterna anmäla den författningsstridiga verksamhet den funnit till Justitiekanslern, Åklagarmyndigheten, Datainspektionen eller någon annan behörig myndighet för åtgärd.

Säkerhets- och integritetsskyddsnämndens avgöranden får inte överklagas.